

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projekt-tjänster

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projekt-tjänster (RP 53/2019 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Pasi Pöysäri, utrikesministeriet
- enhetschef, ambassadråd Kirsti Pohjankukka, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Risto Sakki, finansministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner det i augusti 2019 undertecknade avtalet mellan Finlands regering och FN om ett Finlandskontor för FN-kontoret för projekt-tjänster samt antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftning. Det centrala syftet med avtalet är att komma överens om inrättandet av ett kontor i Finland, om kontorets rättsliga ställning samt om privilegier och immunitet för kontoret och dess personal.

Avtalet träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då Finlands regering och FN-kontoret för projekt-tjänster har meddelat varandra att de har slutfört de åtgärder som krävs av respektive part för att avtalet ska bli bindande för dem. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

FN-kontoret för projektjänster (UN Office for Project Services, Unops) är grundat 1994 och erbjuder stödtjänster till FN, till FN:s medlemsstater och till andra aktörer, till exempel för projekthantering, upphandling och byggande av infrastruktur. Unops verksamhet omfattar olika sektorer, såsom utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsbevarande. Unops samarbetar med den privata sektorn i enlighet med målen för hållbar utveckling.

Huvudkontoret har funnits i Köpenhamn sedan 2006. Av propositionen framgår att Unops håller på att utvidga sin verksamhet inom området för investeringar i samhällsutveckling (Social Impact Investing Initiative), och avsikten är att inrätta en separat byrå för denna funktion i Helsingfors. Med investeringar i samhällsutveckling avses investeringar som syftar till avsevärda sociala och samhällseliga förbättringar. Med sina investeringar i samhällsutveckling fokuserar Unops på stora projekt på minst cirka 100 miljoner euro. Här prioriteras social bostadsproduktion, förnybara energiinvesteringar och hälsoinfrastruktur. Enligt propositionen var Unops intresserat av att koncentrera denna verksamhet till Finland, eftersom premisserna för investeringar i innovationer och samhällsutveckling är goda och samhället är öppet och korruptionen obetydlig. En annan bakgrundsfaktor är att Finland länge har samarbetat med Unops kring exportfrämjande och utvecklingssamarbete.

Statsrådet tillsatte den 14 mars 2019 en förhandlingsdelegation för förhandlingar om upprättande av ett avtal mellan Finlands regering och FN om ett Finlandskontor för FN:s kontor för projektjänster. Det viktigaste syftet med avtalet var att komma överens om inrättandet av ett kontor i Finland, om kontorets rättsliga ställning samt om privilegier och immunitet för kontoret och dess personal. Personalstyrkan beräknas uppgå till minst 10 och högst 20 personer. Det färdiga avtalet undertecknades i Helsingfors i augusti 2019.

Utrikesutskottet granskade hur förhandlingarna framskred utifrån statsrådets lägesrapport (USP 4/2019 rd). Utskottet godkände den 19 juni 2019 riksdagens ståndpunkt om förhandlingsläget (UaVEK 3/2019 vp), där utskottet ställde sig bakom statsrådets mål i förhandlingarna. Beträffande de särskilda frågorna i samband med förhandlingarna såg utskottet det som viktigt att man i fråga om reglerna för skattefri införsel eller anskaffning av fordon för Unops personal inte skulle stanna för en lösning som försätter Unops personal i en ojämlig ställning jämfört med tjänstemän vid diplomatiska beskickningar i motsvarande ställning i Finland. En annan särskild fråga som utskottet tog upp var att man skulle överväga att ompröva det finska namnet på det slutliga avtalet. Avtalsförhandlingarna benämndes ”Suomen ja YK:n projektipalvelujen toimiston (UNOPS) isäntämaasopimusneuvottelut” (förhandlingar om värdlandsöverenskommelse mellan Finland och FN-kontoret för projektjänster [Unops]). Utskottet noterar att avtalsförhandlingarna ledde till ett tillfredsställande resultat i dessa frågor.

Utrikesutskottet ser positivt på att avtalet har blivit klart och att FN öppnar sitt Finlandskontor för Unops med fokus på investeringar i samhällsutveckling. Enligt uppgift kommer Unops program för investeringar i samhällsutveckling att bli ett av de viktigaste instrumenten för utvecklingsfinansiering inom FN-systemet och att spela en viktig roll i att locka privat kapital till infrastrukturprojekt i utvecklingsländer genom att minska de anknytande riskerna. Utskottet menar att Finlandskontoret kan erbjuda finländska företag samarbetsmöjligheter. Utskottet anser att Finland

Betänkande UtUB 5/2019 rd

också i allmänhet bör ha som ambition att främja finländska företags möjligheter att delta i FN-upphandlingar. Det väsentliga är att öka de finländska företagens medvetenhet om de möjligheter som upphandlingarna kan erbjuda. För att kunna hävda sig i upphandlingarna måste företagen arbeta aktivt och långsiktigt. Enligt propositionen var Finland på plats 132 i den totala upphandlingsvolymen i FN 2018, medan till exempel Danmark, där Unops huvudkontor finns, låg på plats 8.

Utrikesutskottet ser det som angeläget att de ansvariga myndigheterna i Finland i den mån det är möjligt utreder hur familjemedlemmar till de Unops-tjänstemän som flyttar till Finland på grund av det nya kontoret kan få möjligheter att arbeta.

Enligt propositionen har Finland inledningsvis åtagit sig att stödja inrättandet av Finlandskontoret i fem år. Beslut om stödet och stödbeloppet ska fattas separat i statsbudgetprocessen i samband med besluten om anslagen för utvecklingssamarbete. Kontorets etablering i Finland ska förslagsvis stödjas med sammanlagt 20 miljoner euro åren 2020—2023, varav 5 miljoner euro per år finansieras med framtidsinvesteringar av engångsnatur 2020 och 2021. År 2024 föreslås 500 000 euro i stöd för etableringen enligt den nivå som anges i avtalet om Finlandskontoret.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner avtalet i proposition RP 53/2019 rd.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 53/2019 rd utan ändringar.

Betänkande UtUB 5/2019 rd

Helsingfors 14.11.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Petteri Orpo saml
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Mikko Savola cent
medlem Juha Sipilä cent
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Ilkka Kanerva saml
ersättare Sakari Puisto saf.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.